

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-36>

Ламонова Оксана, кандидатка мистецтвознавства, старший науковий співробітник, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, Київ, Україна

ШЕКСПІРІАНА УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ

Ключові слова: Вільям Шекспір, ілюстрація, українська графіка 20 ст., Сергій Якутович, офорт.

Oksana Lamonova, PhD in Art History, senior research fellow at the Maksym Rylskyi Institute for Art Studies, Folklore and Ethnology, NAS, Ukraine

SHAKESPEAREAN BY UKRAINIAN ARTISTS

Abstract. The first Ukrainian illustrator of William Shakespeare was T. G. Shevchenko ("King Lear"). Pull 20 tbsp. B. Blank, G. Galinska, S. Dubtsova, V. Yerko and others worked before the creativity of Shakespeare. Serhiy Yakutovich illustrated all of Shakespeare's works. He created 43 etchings before them.

Key words: William Shakespeare, book illustration, Ukrainian graphic art of the 20th century, Serhiy Yakutovich, etching.

Відлік української Шекспіріани розпочинається, ймовірно, із шевченківської ілюстрації до «Короля Ліра» (1843, папір, гальванокаустика) – старий правитель і його вірний, так само старий, Блазень прямують крізь темряву та бурю... Існував також шевченківський рисунок сепією до тієї ж трагедії, про що згадує художник В. Ковальов. Протягом 20 ст. до творчості Шекспіра зверталися численні вітчизняні графіки – достатньо назвати ілюстрації Бера Бланка до «Приборкання норовливої» і «Віндзорських жаргівниць» (1946), Галини Галинської – до «Ромео і Джульєтти» (1972), Світлани Дубцової – до «Двох веронців» (1980, 1981), «Ромео і Джульєтти» (1988) і «Гамлета» (1990), Владислава Єрка – до «Гамлета», «Короля Ліра» і «Ромео і Джульєтти» (2021) – або 16 плакатів, створених до 400-річчя від дня смерті драматурга (2016) молодими українськими митцями у проєкті «Rastoric». А от проілюструвати ВСЬОГО Шекспіра пощастило, ймовірно, тільки Сергію Якутовичу.

Сергій Георгійович Якутович (1952–2017) – відомий вітчизняний ілюстратор західноєвропейської краси. У його доробку – «Три мушкетери» О. Дюма (1980), «Тіль Уленшпігель» (1987–1989) Шарля де Костера, «Пісня про Роланда» (2003), «Тристан та Ізольда» (2004) та ін.

До шекспірівського шоститомника (Київ: Дніпро, 1983–1986) художник виконав загалом 43 офорти. 7 з них – до поетичних творів: сонетів, поем («Венера і Адоніс», «Лукреція», «Фенікс і голубка») та пов'язаних зі славетним іменем радше традиційно, аніж безперечно «Пристрастного палігрима», «Скарг закоханої» та «Пісень для музики». Решта 36 ілюстрацій – до 37 п'єс Шекспіра: хронік, комедій, трагедій і т. з. «драм», або ж «проблемних п'єс».

Звичайно ж, окрім таких загальновідомих театральних «хітів», як «Ромео і Джульєтта», «Отелло» чи «Приборкання норовливої», художнику довелося проілюструвати справжні «рідкості»: «Тіта Андроніка», «Цимбеліна», «Тімона Афінського», «Зимову казку», «Перікла» тощо.

Кожна п'єса у шоститомнику має лише одну ілюстрацію, якою, власне, і розпочинається – такий собі «титульний аркуш». Це може бути портрет головного героя або кількох персонажів, а ще – сцена чи навіть ситуація, за якою читач впізнає ту чи іншу шекспірівську історію. Іноді це відбувається миттєво, адже не впізнати Гамлета, Фальстафа, Річарда III – неможливо! Так само як близнюків-панів і близнюків-слуг із «Комедії помилок» або Титанію, царицю фей, закохану у вислюкологового ткача Навія. Втім, із «Мірою за міру», «Як вам це сподобається» чи «Річардом II» буде вже дещо... складніше. Але, безсумнівно, у великому циклі Сергія Якутовича чимало справжніх перлин, які стали окрасою вітчизняної Шекспіріани.